Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka
1

MŪSŲ PASTOGĖ

XL IX Metai Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina - Price $1 15.12.1997 Nr.49 (2557)

Rezoliucija Federaliniame Senate

"Mūsų Pastogės" nr. 47 talpinome Federalinio Parlamento rezoliuciją, kuri palankiai pamini baltiečių atvykimo penkiasdešimtmetį. Šis jubiliejus buvo palankiai prisimintas ir Federaliniame Senate. Lapkričio 27 d. senatoriaus Bill Heffernan (NSW, Deputy Government Whip) iniciatyva buvo pateikta ir senatoriaus Paul Calvert (Tas., Government Whip) pasiūlyta Rezoliucija, kuri tą pačią dieną buvo priimta be debatų:

– That the Senate –

(a) notes that November 1997 marks the 50th anniversart of the arrival in Australia of the first post-war migrants from Lithuania, Latvia and Estonia:

(b) recognises the important contribution made to migrant welfare, education and support by:

(i) the Baltic Council of Australia,

(ii) the Council of Estonians Societies in Australia,

(iii) the Latvian Federation of Australia and New Zealand, and

(iv) the Australian Lithuanian Community; and

(c) records its appreciation of the significant contribution which Australians of Baltic backgrounds have made to our nation's economic, social and cultural development.

Šios rezoliucijos autoriams ALB Krašto Valdybos pirmininkas dr. Vytautas Doniela išreiškė raštišką padėką.

"M.P." inf.

LR Prezidento rinkimai

LR Generalinis Konsulas, reziduojantis Sydnėjuje, praneša, kad Lietuvos Prezidento rinkimų balsavimas **Sydnėjuje įvyks gruodžio 21 d., sekmadienį, tarp 13 val. ir 17 val.** Sydnėjaus Lietuvių Klube, Bankstowne.

Canberros lietuviai balsuoja tą pačią dieną – gruodžio 21 d., 13 – 17 val. Lietuvių Klube Canberroje.

Jei bus reikalingas II-as rinkimų ratas, balsavimas įvyks **1998 m. sausio 4 d.**, sekmadienį, Sydnėjaus ir Canberros Lietuvių Klubuose.

Balsuoti gali tik turintieji Lietuvos Respublikos pasus (**pasą turėti su savimi**).

LR Garbės Konsulo inf.

Žiūr. taip pat 8 psl.

Gruodis Tėvynėje. **Č. Janušo paveikslas.**

Lietuvos įvykių apžvalga

Lietuvos žmonių apklausa

„Lietuvos ryto" laikraščio Internet versijos skaitytojai buvo apklausinėti apie kandidatų į Lietuvos prezidento postą populiarumą, tuo pačiu metu kviečiant juos pasisakyti ar jie gyvena užsienyje, ar Lietuvoje. Šiame apklausinėjime dalyvavo 1509 skaitytojai, su sekančiais rėmėjų procentiniais rezultatais:

	Lietuvos gyv.	Užsieniečiai
V. Landsbergis	27.5%	27.5%
V. Adamkus	21.7	52.5
A. Paulauskas	7.3	10.5
V. Andriukaitis	4.2	1.5
R. Smetona	3.4	1.0
R. Pavilionis	1.6	6.0
K. Bobelis	-	1.0

Antravertus, Lietuvos ir Didžiosios Britanijos viešosios nuomonės tyrimų bendruomenės „Baltijos Tyrimai" apklausos rezultatai, surengti prieš prasidedant oficialiai rinkimų agitacijai, parodo visai skirtingą kandidatų populiarumą. Pirmame ture už esančius kandidatus balsuotų sekančiai:

V. Landsbergis	11.5%
V. Adamkus	30.4
A. Paulauskas	32.3
V. Andriukaitis	4.7
R. Smetona	0.3
R. Pavilionis	2.8
K. Bobelis	1.1

Antrame ture V. Adamkaus prieš A. Paulauską rėmėjų balsai pasidalintų po 42%. V. Adamkus antrame ture nugalėtų V. Landsbergį 59 - 14, o A. Paulauskas V. Landsbergį nugalėtų 59 - 20. (Pastebėtina, kad kai kurių procentūrų suma nėra lygi 100%).

Keliamos baudžiamosios bylos buvusiems aukštiems valstybės pareigūnams

Generalinė Prokuratūra yra baigusi tirti baudžiamąsias bylas buvusiam premjerui Adolfui Šleževičiui ir buvusiam Krašto apsaugos ministrui Audriui Butkevičiui.

A. Šleževičiaus baudžiamoji byla buvo iškelta (1996.01.28), kai spaudoje buvo pranešta, kad tuometinis premjeras atsiėmė savo 135 000 litų indėlį iš Lietuvos Akcinio inovacinio banko vos dvi dienos prieš banko žlugimą. Už savo indėlį tuometinis premjeras gavo didesnes nei įprasta palūkanas. Jisai yra kaltinamas įvairiais būdais padaręs valstybei žalą. Šią bylą tyrė Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus vyriausias prokuroras Algimantas Kliunka, anot kurio, šiuo metu buvęs premjeras ir jo advokatai susipažįsta su baudžiamosios bylos medžiaga.

Buvęs Krašto apsaugos ministras Audrius Butkevičius yra apkaltintas „pasikėsinimu sukčiauti itin stambiu mastu". Šį galutinį kaltinimą pranešė prokuroras Rolandas Tilindis. Byla kilusi iš A. Butkevičiaus pažado, duoto bendrovės „Dega" vadovui Klemensui Kiršai, tarpininkauti teisėsaugos įstaigose už duotą $ JAV 15 000 kyšį.

Šiuo laiku A. Butkevičiui duota laiko susipažinti su baudžiamosios bylos turiniu. Jam baigus, byla taps išsiųsta į Vilniaus apygardos teismą. Baudžiamoji byla yra iškelta ir buvusiems Generalinės Prokuratūros vadovams. Bylą iškėlė Valstybės kontrolė dėl prokuratūros 1995 ir 1996 metų finansinės veiklos ir dėl tarnybinės veiklos neatlikimo.

Pasirodo, kad per generalinio prokuroro V. Nikitino kadenciją, kai kuriems prokuratūros darbuotojams tarnybiniai atlyginimai buvo aukštesni negu leista Vyriausybės. Rezultate: 22 darbuotojams buvo permokėta apie 25 000 litų. V. Nikitinas ir sau neteisėtai nustatydavo atlyginimą bei savo ir kitų darbuotojų atlyginimo priemokas. Vien V. Nikitino atlyginimo priemoka viršija 40 000 litų.

Prokuratūros pastato remonto metu, prokuratūros sąskaita buvo atremontuoti ir kai kurių prokuratūros vadovų privatūs butai. Tyrinėtojai teigia, kad buvusio prokuroro pavaduotojo A. Pėstininko buto remonto išlaidos prokuratūros sąskaitoje buvo įvestos kaip „papildomi darbai". Prokuratūra už buto remonto darbus yra išleidusi virš 35 000 litų.

Bylos tyrime yra iškilusi ir buvusio generalinio prokuroro, dabar kandidato į prezidento postą, A. Paulausko pavardė, dėl nelegalių atlyginimo priemokų. Anot A. Paulausko, gautos priemokos buvo teisėtos, nors kilus spaudoje triukšmui, jisai tas priemokas grąžino. A. Paulausko nuomone, Valstybės kontrolės tyrinėjimai turi tam tikrą politinį aspektą.

Dabartinė prokuratūra yra išsiuntus laiškus buvusiems prokuratūros tarnautojams V. Nikitinui, A. Paulauskui, A. Pėstininkui ir kitiems prokuratūros darbuotojams, reikalaujant grąžinti neteisėtai gautas pinigų sumas.

Lietuva kaltinama antisemitizmu

Įtakingas JAV žurnalas „US News and World Report" atspausdino korespondento Chris Carlyle straipsnį apie žydų genocidą Lietuvoje. Straipsnyje Lietuva yra kaltinama, kaip viena iš nedaugelio valstybių, kuri labiau linkusi prisiminti sovietmečio aukas, nei kai kurių lietuvių bendradarbiavimą su naciais. Straipsnyje yra teigiama, kad Lietuvos valdžia, iškilmingai minėdama Vilniaus Gaono 200 metų mirties metines, dėjo pastangas pagerinti tautos įvaizdį, kad Lietuva nebūtų kaltinama antisemitizmu. Šis gestas nepasisekė, kai Simon Wiesenthal Centro vadovas Efraim Zuroff organizavo (dalinį) šio renginio boikotą, kaltindamas Lietuvos teisėsaugos institucijas už bylos neiškėlimą Aleksandrui Lileikiui ir kitiems (iš JAV į Lietuvą grąžintiems už įtariamą elgesį karo metu) karo nusikaltimais įtariamiems asmenims. Apie Lietuvos įtariamų karo nusikaltėlių nepersekiojimą ir tuo būdu neužkertant kelio antisemitizmui dabartinėje Lietuvoje, rašo ir Lietuvos žydų asociacijos Izraelyje, anglų kalba leidžiamame biuletenyje. Jame patalpintas buvusio Kauno geto kalinio, dabar Jeruzalės Hebrajų universiteto profesoriaus D. Levin

Nukelta į 2 psl.

Ką rinksime Lietuvos Prezidentu?

Mūsų namuose svečiuojasi giminaitis iš Lietuvos, vardu Jonas. Kad išvengti ilgų aiškinimų, mudu su žmona pasisakome be išlygų ir nedelsdami, kad mūsų nuomone geriausias kandidatas į Lietuvos vadovus yra Vytautas Landsbergis. Jonas mielai kalba apie politiką. Jo nuomone, jau pirmajame rate laimės Artūras Paulauskas, nors Jonas balsuosiąs už Landsbergį.

Kadangi rinkimų rezultatai iš anksto buvo žinomi tik sovietiniuose kraštuose, tai rezultatų pranašystėmis neverta per daug užsiiminėti. Tik noriu su jumis pasidalinti keliomis mintimis, kaip vystytųsi Lietuvos gyvenimas, jei iš ties laimėtų Paulauskas. Kaip gerai žinome, šis kandidatas yra remiamas kairiųjų jėgų, įskaitant ir LDDP. Jis pasisakė už „stiprų" prezidentavimą ir jau pačioje pradžioje kampanijos pareiškė keisiąs ministrą pirmininką, o kandidatų į tą postą turįs net 15.

Priimkime, kad naujasis prezidentas, Paulauskas, laikytųsi konstitucijos, o tuo Jonas net neabejoja. Bet jei jis pasiūlytų naują ministrą pirmininką, tai Tėvynės Sąjungos ir krikščionių demokratų koalicijos dauguma Seime tą pasiūlymą be abejo atmestų. Lietuvoje prezidento galios daug mažesnės nei JAV-jose, nors gal didesnės nei pvz. Airijoje. Jis negali keisti vyriausybės be Seimo sutikimo.

Kiltų sunkiai išsprendžiamas konfliktas. Konstitucija numato, kad tokiu atveju prezidentas gali paleisti Seimą ir šaukti priešlaikinius rinkimus, o po to ir pats atsistatyti ir būti perrenkamas. Gi Lietuvos, kaip ir kai kurių Pietų Amerikos kraštų rinkiminėje sistemoje, kandidatai turi surinkti virš 50% balsuojančių balsų. Tad vyktų du Seimo rinkimų ratai. Juos pravesti reikėtų bent poros mėnesių. Po to, kol naujas Seimas pradėtų pilnai veikti, užtruktų dar mažiausiai mėnuo. Tada prezidento rinkimai. Irgi du ratai ir du mėnesiai. Po to dar mėnuo, kol prezidento komanda susiformuoja ir susiderina su Seimu. Tad iš viso 6 mėnesiai su šluba vyriausybe. Išlaidos irgi milijoninės.

Bet tie keliasdešimt milijonų išleisti rinkimams yra smulkūs pinigėliai palyginti su kitais nuostoliais valstybei. Juk joks biznierius, joks svetimas kraštas neinvestuos į Lietuvą nė cento, kol nebus politinio stabilumo. Ne dėl savo politinių nuostatų, o paprasčiausiai dėl to, kad vyriausybei nesant stabiliai, investicijų rizika labai padidėja. Tas pats su paskolomis: rizika didesnė, tad ir nuošimčiai didesni. Todėl brangiai kainuos Lietuvai, jei tu teisus, sakau Jonui.

Na, bet gali Jonas ir klysti. „Lietuvos rytas", kurio niekad neapkaltinčiau palankumu Tėvynės Sąjungai ar Lietuvos krikščionims demokratams, praveda apklausą per internetą. Man rašant šias eilutes, į apklausą jau atsiliepė virš 4 700 žmonių. Apklausa leidžia kiekvienam kompiuteriui „balsuoti" už vieną iš kandidatų į prezidento postą. Už Landsbergį balsuotų 30.2% visų balsuotojų, už Adamkų - 24.7%., už Paulauską - 18.8%. Jonas sako, girdi, dešiniųjų balsai susiskaldys, net Rimantas Smetona atims bent vieną procentą balsų. Išties, pagal šį apklausinėjimą, Smetona gautų ne vieną, o 4.1% balsų. Tad Jonas teisus. Žinoma, visas apklausas reikia imti su geru žiupsniu druskos, ypač kai jos neaiškiai būna suformuluotos. Taip, dešiniųjų balsai yra susiskaldę. Betgi, bent ši apklausa rodo, kad nebūtinai kairiųjų kandidatas laimės. Tad Lietuvai gali pavykti išvengti didelio nestabilumo ir didelių nuostolių.

Bet ta apklausa aiškiai rodo, kad LDDP teiginys, suformuotas berods pono Česlovo Juršėno, kad „Landsbergio rėmėjai daugiausia vyresniosios kartos žmonių tarpe", yra iš piršto išlaužtas. Juk šioje interneto apklausoje dalyvauja tik žmonės, kurie naudoja kompiuterius. Su retomis išimtimis tai jaunesniosios kartos žmonės!

Ir ta dainelė, taip dažnai kartota, kad „balsai už Landsbergį, tai balsai kairiesiems, nes Landsbergis vis tiek negali laimėti" pasirodė tuo, kuo ji visad buvo - paprasta demagogija atitraukti balsus nuo pagrindinių jiems nepalankių kandidatų.

Dr. Algimantas Kabaila,
Canberra, 1997.11.29

Trumpai iš visur

Gausūs šalininkai padeda Papua N. Gvinėjos min. pirmininkui Bill Skate išsilaikyti pareigose, nežiūrint jį inkriminuojančių vaizdajuosčių. Lapkričio 30 d. Skate atleido iš pareigų savo pavaduotoją Chris Haiveta, koalicinės Panga partijos lyderį. Haiveta apkaltintas suokalbiu su užsieniečiais bei provokacija gaminant vaizdajuostes. Byla nukreipta į specialią komisiją. B. Skate padėtį stiprina savotiškas PNG konstitucijos straipsnis, draudžiantis išreikšti naujam min. pirmininkui nepasitikėjimą per pirmuosius 18 mėnesių. B. Skate pareigas eina tik truputį virš 4 mėnesių. Vargu, kad opozicijai pasisektų gauti pakankamą balsų daugumą parlamente PNG konstitucijai pakeisti.

Gruodžio 2 d. Rusijos prezidentas Boris Jelcin, apsilankęs Stockholme, nustebino klausytojus, pažadėdamas trečdaliu sumažinti branduolinių ginklų skaičių. Deja, šį jo pareiškimą tuoj atšaukė jo spaudos atstovas, pareikšdamas, kad Jelcinas buvęs „pavargęs", kad artimoje ateityje branduolinių ginklų mažinimas nenumatytas, tuo klausimu net nesą jokių derybų.

Gruodžio 3 d. paskelbtas oficialus raportas dėl 1994 m. rugsėjo 28 d. garlaivio - kelto „Estonia" nuskendimo Baltijos jūroje. Laivo nuskendimas pareikalavo 852 gyvybių, tik 137 žmonės išsigelbėjo. Raportas kaltę dėl katastrofos skiria blogai laivo konstrukcijai. Laivo įgula taip pat kaltinama nesiėmus tinkamų priemonių katastrofai švelninti. Laivo greitis turėjęs būti mažinamas, vandeniui pradėjus skverbtis į laivo priekį.

Gruodžio 2 d. išsisprendė kelias savaites trukusi Pakistano konstitucinė krizė, paralyžavusi valstybės valdymą. Kariuomenės vadui tarpininkaujant, atsistatydino Pakistano prezidentas Faroog Leghari, bei pasitraukė vyriausias teisėjas Sajjad Ali Shah. Laimėtoju išėjo min. pirmininkas Nawaz Sharif, pašalinęs savo priešininką Ali Shah iš pareigų.

Gruodžio 6 d. rusų karinis transporto lėktuvas nukrito Irkutsko mieste, 8 minutėms praėjus po pakilimo. Didžiulis Antonov - 124 lėktuvas vežė du Suchoi - 27 naikintuvus iš lėktuvų fabriko Irkutske į Vladivostoką, pakeliui į Vietnamą. Žuvo visa lėktuvo įgula ir keleiviai (46 asmenys) bei daug žmonių žemėje, nes nukritęs lėktuvas padegė 5 pastatus.

Gruodžio 8 d. prisaikdinta pareigose Naujosios Zelandijos min. pirmininkė Mrs. Jenny Shipler - pirmoji moteris šiose pareigose. Anksčiau pareigas ėjęs Jim Bolger turėjo pasitraukti, kai jo vadovaujama partija atleido jį iš lyderių, išsirinkdama Mrs. Shipler.

Pasaulį gąsdina nauja paukščių gripo atmaina Hong Konge, H5N1, kuria užsikrėtę susirgo 4 žmonės. Du iš jų mirė. Bijomasi epidemijos, kuri prie modernių susisiekimo priemonių galėtų paplisti po visą pasaulį per 24 valandas.

D. Britanija vis dar kovoja su kita liga, iš gyvulių persimetančia pas žmones: „pamišusių karvių liga". Nuo gruodžio 16 d. uždrausta vartoti ir parduoti jautienos kaulus ar mėsą su kaulais. Susekta, kad liga plinta per kaulų smegenis. Draudimas galios tiek vietinei, tiek importuotai jautienai.

Netekome dar trijų žymių tautos sūnų

Gruodžio 4 d., eidamas 91-uosius metus, mirė žymus lietuvių dailininkas grafikas profesorius Vytautas Kazimieras Jonynas, gimęs 1907 metų kovo 10 dieną Alytaus apskrityje, Udrijos bažnytkaimyje. V. K. Jonynas 1944 metais pasitraukė į Vakarus ir apsigyveno Vokietijoje, o nuo 1952-ųjų - JAV. Ten jis sukūrė brandžiausius kūrinius . Išeivijoje ir Lietuvoje V. K. Jonynas sukūrė daug vitražų, skulptūrų, knygų iliustracijų, aktyviai dalyvavo menininkų veikloje. Vokietijoje, Freiburge, buvo įkūręs taikomosios dailės mokyklą ir kurį laiką jai vadovavo. V. K. Jonyno kūriniai puošia Lietuvos kankinių koplyčią Šv. Petro bazilikoje Vatikane, daug Amerikos bažnyčių. Nemažai dailininko darbų kartu su juo grįžo į Lietuvą. Jie buvo padovanoti ir atiteko įvairiems muziejams bei archyvams. M. K. Čiurlionio muziejuje Druskininkuose buvo įkurta V. K. Jonyno galerija. Vilniaus dailės akademija V. K. Jonynui suteikė garbės daktaro vardą. Jis apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu. Nuo rugsėjo dailininkas gyveno Vilniuje, viename geriausių šalyje pagyvenusių žmonių pensione. V. K. Jonyno palaikai buvo pašarvoti Taikomosios dailės muziejuje, palaidotas gruodžio 6 dieną Vilniaus Antakalnio kapinėse.

* * *

Lapkričio 25 d. JAV mirė žymus veterinarijos gydytojas Leonas Kriaučeliūnas. Jam buvo likę dvi dienos iki jo 78-ojo gimtadienio. L. Kriaučeliūnas buvo vienas aktyviausių išeivijos lietuvių, dalyvavo išeivijos organizacijų ir fondų veikloje, rengė po pasaulį išsklaidytos tautos šventes, buvo VLIK'o vicepirmininku. Vertinga L. Kriaučeliūno dovana atgimusiai Lietuvai yra jo pastangomis ir asmeninėmis lėšomis pernai įrengta moderni Smulkiųjų gyvulių klinika prie Lietuvos veterinarijos akademijos. Velionis yra apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinu.

* * *

Gruodžio 6 d., eidamas 70-uosius metus, Vilniuje mirė gamtos filmų kinematografininkas – režisierius Petras Abukevičius.

1995–1996 metų sankryžoje jis drauge su žmona lankėsi Australijoje, kur aplankė Sydnėjuje gyvenantį brolį ir susipažino su Australijos lietuviais.

"M.P." inf.

Lietuvos įvykių...

Atkelta iš 1 psl.

straipsnis „Atkaklusis antisemitizmas nepriklausomoje Lietuvoje. 1991 - 1996 metų Lietuvos spaudos atgarsiai", kuriame cituojamos Lietuvos laikraščių, radijo ir televizijos laidos.

Minėtina, kad Hagoje anglų kalba leidžiamas metraštis „Anti- Semitic Research" ruošia straipsnį apie Lietuvos antisemitizmo apraiškas. Į šias diskusijas leidžiasi ir JAV Kongreso nariai. 30 Kongreso narių pasirašytas laiškas pasiųstas Lietuvos prezidentui Algirdui Brazauskui, kuris ragina vykdyti jo 85-tais metais Izraelio Knesetui duotą pažadą teisti Lietuvoje gyvenančius įtariamus karo nusikaltėlius. Kongreso nariai abejoja, ar buvo apkaltintas nors vienas Holokausto dalyvis. (Prezidentui laiško kopijas Reuters žinių agentūra Baltic News Service ir „Lietuvos ryto" redakcija gavo iš Simon Wiesenthal Centro Jeruzalėje).

Laiške Lietuva yra raginama grąžinti žydų turtą jų palikuonims (Lietuvos įstatais nekilnojamas turtas yra grąžinamas vien Lietuvos piliečiams). Laiške taip pat prašoma, kad Lietuva paskelbtų pavardes žmonių, kuriuos sovietų teismai teisė pagal išgalvotus ar suklastotus kaltinimus ir kurių kaltinimai buvo panaikinti Lietuvai atgavus nepriklausomybę. Simon Wiesenthal centro teigimu, po nepriklausomybės paskelbta reabilitacija padėjo ir karo nusikaltėliams.

Neišvardintas prezidentūros atstovas teigia, kad prezidentas dažnai gauna panašių laiškų ir apie juos nekomentuoja kol laiškas nėra atsakytas. Lietuvos teisininkų manymu, yra be galo sunku pradėti bylas už prieš pusę amžiaus įvykdytus nusikaltimus . . (Panašios išvados yra priėjus ir Australijos valdžia, panaikinant Special Investigation Unit).

Apžvalgą paruošė **D. Kairaitis**

Politikuojame

Jurgis Janušaitis

Dėdės Samo žemėje gyvenantys lietuviai Lietuvos okupacijos metais buvo įsijungę į aktyvią Lietuvos vadavimo veiklą. Veikė Amerikos lietuvių taryba, VLIK'as, Lietuvių bendruomenė.

Šios pagrindinės lietuvių organizacijos beveik penkiasdešimtmetį budėjo, kad Lietuvos laisvės kova nenutiltų. Reikia pripažinti, jog tie veiksniai atliko didelį ir reikšmingą Lietuvai darbą, nors tarpusavyje kiek ir pasibardami.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, tuoj nutilo Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo komitetas. VLIK'ui remti veikęs Tautos fondas, turėdamas milijoninę sumą dolerių, persiorientavo ir savo veiklą dar tęsia, finansiniai Lietuvoje remdamas įvairius projektus. Amerikos lietuvių taryba, buvusi labai aktyvi politinėje veikloje, atrodo, savo veiklą kiek susiaurino, bet dar vis tik egzistuoja. Lietuvių bendruomenės veikla politiniame fronte taip pat gerokai pakito, nors JAV LB Krašto valdyba nepasiduoda ir į politinę veiklą veržiasi atskirai, Lietuvoje organizuodama įvairias komisijas.

Tačiau tėvynainiai ima galvoti ar ne per daug skubame į Lietuvą su pagalba, dažnai pamiršdami užsienio lietuvių veiklą, kuri rūpinasi lietuvybės išlaikymu. O tai labai svarbu.

Šalia įvairios veiklos Dėdės Samo lietuviai dabar labai sujudo politikuoti, ypač artėjant Lietuvos prezidento rinkimams. Kaip žinia, į šį aukščiausią postą kandidatuoja net 7 pretendentai, jų tarpe turime ir du užsienio lietuvius - buvusį VLIK'o pirmininką, dabar Lietuvos Seimo narį dr. Kazį Bobelį ir žymų Amerikos gamtos apsaugos pareigūną inž. dr. Valdą Adamkų.

Tačiau objektyviu žvilgsniu žvelgiant į artėjančius rinkimus, užsienio lietuvių tarpe, didesniuose ir mažesniuose telkiniuose jau banguoja stiprios rinkiminės bangos, aiškiai rodančios dvi grupes - vieni remia Valdą Adamkų, kuris Lietuvoje labai populiarus, net kandidatų tarpe pirmaujantis, ir antra grupė - neblogai susiorganizavusi, sutelkusi nemažai lėšų yra Tėvynės sąjunga, Lietuvos konservatoriai, ir jų abartinis kandidatas Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, pagal apklausos duomenis esantis trečioje vietoje.

Stebint šią eigą, aiškiai matyti, kad JAV lietuviai pradeda tarpusavyje nesutarti.

Sakykime, jeigu kas pasisako už Valdą Adamkų, tai prof. Vytauto Landsbergio rėmėjai, gana piktokai į tai reaguoja, net kepurės nepakelia, nors buvo gana geri draugai. Bet turėtume gerai atsiminti, kad gyvename demokratiniame krašte, patys kalbame apie demokratiją, taigi turėtume lyg ir gerbti vieni kitų nuomones, įsitikinimus, nesikolioti, neužgaulioti ir kandidatuojančių nei spaudoje, nei kalbose.

Dabar kaip tik taip atsitiko. Lietuvos, o taip pat ir Amerikos lietuvių spaudoje jau skaitėme piktus ir niekuo nepagrįstus kaltinimus Valdui Adamkui, o taip pat ir prof. Vytautui Landsbergiui.

Gerai pažįstu tuos kritikus. Tai daugiau pavyduoliai, bet, atrodo, kad jie netgi nėra gerai susipažinę su atliktais kandidatų darbais, ypatingai Valdo Adamkaus gyvenimu ir veikla visuomenėje ir politikoje.

Labai gaila, kad mes neišmokome tolerancijos, pagarbos rodymo kitaip galvojančiam, kitaip tikslų siekiančiam, ir vadovaujamės savuoju „aš", lyg būtume patys didieji politikai, išminčiai ir veikėjai.

Kas laimės prezidentinius rinkimus pamatysime gruodžio 21 dieną. Lietuvių tauta, jos žmonės nuspręs, ką pasirinkti prezidentu. Kandidatų, kaip matome, nestokojama, yra iš ko pasirinkti.

JAV jau susiorganizavo ir spaudoje pasiskelbė komitetas ir Valdo Adamkaus kandidatūrai remti. Komitete įvairių įsitikinimų, profesijų, organizacijų žmonės, gerai pažįstantys Valdą Adamkų. Konservatoriai irgi rodo aktyvumą, pasisakydami už prof. Vytauto Landsbergio kandidatūrą. Tai gerai, juk visi jie nori Lietuvai gero, yra garbingi lietuvių tautos sūnūs.

Taigi, kaip matote, politikuojame, politikuojame!

Linkėtina, kad mes, Lietuvos ateitimi besirūpinantys, būtume objektyvūs, turėtume savo nuomonę, bet gerbtume ir kitų nuomones, ir siekius. Žinoma, užsienio lietuviams tai kaštuos nemažai pinigėlio. Bet jeigu kas remia politines partijas, - tegul, tik būtų gera, jei nepamirštume ir savojo kiemo, o Vasario 16 - sios minėjimuose atseikėtume didesnę duoklę ir savos veiklos reikalams, kas yra labai svarbu.

Siekiantiems prezidento posto palinkėkime sėkmės.

REMKITE
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDĄ,

nes jo tikslas yra: skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrines apraiškas.
Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
44 – 50 Errol Street, North Melbourne, Vic. 3051
Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:
P.O. Box 11, North Melbourne, Vic. 3051
Australijos Lietuvių Fondo Valdyba

BENDRUOMENĖS VEIKLOJE

Nepriklausomos (prieškarinės) Lietuvos karių uniformos Adelaidės liet. muziejuje.

Kalėdų švenčių pradžia "Židinyje"

Pietų Australijos Lietuvių Moterų D-ja Adelaidėje jau pluša Kalėdiniame įkarštyje. Daug senelių ir šiaip ligonių, kur jie bebūtų, reikia aplankyti su dovanėlėmis, o be to, nepamiršti ir savųjų globotinių, gyvenančių „lietuvių kaime", vadinamam „Lithuanian Židinys".

„Židinys" priklauso Moterų D-jai ir yra administruojamas panašiomis sąlygomis kaip ir kiti tokio pobūdžio „kaimai". Komplekse šeši blokai, pastatas modernus, pakraščiais žydi krūmeliai, gėlės, auga krapai. Gyventojai savo mažuose darželiuose augina gėlių, svogūnų, petražolių. Vaizdas gražus, švaru, tvarkinga - o tai vis seniūno Jono Bočiulio ir jo žmonos dėka. Jie užima trijų kambarių ir virtuvės butą, visiškai taip, kaip ir kiti gyventojai. Teko girdėti, kad židiniečiai seniūną labai mėgsta ir gerbia.

Nors pastatą ir sklypą draugija įsigijo kiek anksčiau, vyresnio amžiaus lietuviai čia gyvena nuo 1985-jų metų. Vieta labai paranki - arti Lietuvių Namai ir krautuvės.

Ir štai, lapkričio 30-tą dieną Moterų D-ja suruošė savo globotiniams (jau ne pirmą!) Kalėdų eglutę. Kartu su keletu svečių, lauke prie ilgo stalo susėdo, berods, 24 asmenys. Ką gi, spirga dešrelės, skanūs maltiniai, ant stalo salotos, puiki namie kepta duona... O štai ir nedidelis stalelis su tauriais gėrimais, o svarbiausia, spindėte spindi Kalėdų eglutė.

Jonas Bočiulis su žmona sukasi kaip vijurkai, vaišina visus Nina Arminienė ir kitos. Karts nuo karto girdisi ir lietuviška muzika, o pora drąsesnių moterų net šokti išėjo!

Draugijos pirmininkė p. Stačiūnienė pasveikino susirinkusius švenčių proga, o židiniečių vardu trumpą žodelį tarė seniūnas. Oras geras, nuotaika nebloga. Dvidešimt metų atgal, gal būtumėm ir dainelę ar giesmę užtraukę, bet dabar jau lyg ir per sunku.

Tačiau svarbiausia buvo tai, kad žmonės pabuvojo kartu, pajuto esą ne vieni, nepamiršti, neapleisti ir visi daugiau ar mažiau kruta lietuviškoje aplinkoje.

Didelė padėka priklauso Moterų D-jai ir ne mažesnė - Jonui ir Lenai Bočiuliams, be kurių, kaip pirmininkė išsireiškė savo kalboje, „čia nieko nebūtų buvę".

V. A. V.

Kariuomenės šventė Hobarte

Lapkričio 22 d. susirinkome ponų Šikšnių name švęsti paskutinio šių metų minėjimo. Atvyko visi tie, kurie apsilanko lietuviškuose minėjimuose ir kituose parengimuose. Jų tarpe buvo ir svečių iš Lietuvos - p. Ernesta Pažėrienė su vyru Antanu ir maža dukrele Greta, viešintys pas Eskirtus,ir Vytautas Petraitis, viešintis Vaičiulevičių šeimoje.

Bendruomenės pirmininkui negalint atvykti, susirinkimą pravedė Juozas Paškevičius. Jis trumpai paminėjo šio susibūrimo reikšmę - Lietuvos kariuomenės užgimimą 1918 m. ir tragišką jos žlugimą 1940 m. Jis taip pat papasakojo apie savo pergyvenimus Dancigo apsupime.

Juozui užbaigus, p. Eskirtienė su jaunaisiais dalyviais: dukra Inga, sūnumi Rolandu ir mažaja viešnia Greta padainavo dainelę „Du gaideliai", rankomis rodydami kaip tie gaideliai grūdus į malūną vežė, girnas suko ir t.t. Visi buvo sužavėti jauno prieauglio gabumais ir plojo,kol delnai paskaudo.

Programą užbaigė Stepas Augustavičius, paskaitydamas keletą puslapių prisiminimų iš Jaunų Vadų Mokyklos Vilniuje 1943 - 1944 metais. Minėjimą uždarėme sugiedodami Lietuvos Himną ir po to vaišinomės Bonifaco keptais blynais ir moterų suneštais pyragais.

Minėjime dalyvavo tik vienas Lietuvos kariuomenėje tarnavęs kareivis - Henrikas Juodvalkis. Antrasis - Stasys Domkus, senatvės dienas leidžia senelių prieglaudoje ir yra per silpnos sveikatos, kad galėtų atvykti į minėjimą. Ar Hobarto apylinkėje yra daugiau senų kareivių? - nežinau. Esame likę tik keletas, karo metu tarnavusių įvairiuose daliniuose ir nors, gal būt, nesami laikomi tikrais Lietuvos kariuomenės kareiviais, tais laikais tikėjome, kad mėginome ginti Lietuvą nuo bolševikų sugrįžimo ir jei reikalai būtų kitaip susiklostę, būtume ginklus nukreipę ir prieš vokiečių armiją.

Nors programa buvo palyginti trumpa, vaišės ir bendravimas užtruko dar ilgai. O vis tik, laikas skirstytis visada atrodo, kad ateina per greitai.

S. Augustavičius

Australija rengia sekantį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą

Gal būt kai kurie tai jau ir girdėjo, bet čia gandai pavirto malonia tikrove, kurią išgirdom iš pačio jaunimo lūpų, kad X PLJKongresas įvyks Australijoje 2000 - 2001 metais.

Šias geras naujienas mums pranešė Vida Jokubaitytė ir Šarūnas Vaitkus, kurie neseniai sugrįžo iš JAV-jų, atstovavę Australiją šių metų birželio mėnesį vykusiame IX PLJKongrese. Pasiklausyti jų įspūdžių iš šio, ką tik praėjusio kongreso, susibūrė apie 50 susidomėjusių, atvykusių į Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos suruoštą viešą pasikalbėjimą, įvykusį lapkričio 23 dieną Melbourno Lietuvių Namuose.

ALJS-gos pirmininkė Vida Jokubaitytė, supažindinusi su IX PLJK temomis, iškėlė taip pat ir šiais laikais susidariusias tarptautiniai veikiančiam lietuvių jaunimui problemas. Šarūnas Vaitkus tęsė pokalbį toliau, aiškindamas mūsų jaunimo užsibrėžtą tikslą - suruošti sekantį kongresą čia, Australijoje. Abu pranešimai bus spausdinami „Mūsų Pastogėje". Sekė daug klausimų iš klausytojų. Susirinkimą baigėm plojimais, sveikindami Vidą ir Šarūną bei visą ALJS-gą su jų ryžtu suruošti sekantį PLJKongresą Australijoje.

Iš jų kalbų ir atsakymų buvo aiškiai matyti, kad lietuvybės klausimas vis dar bus tas jungiantis lietuvių jaunimo siekis. Jų užsidegimas paliko entuziastišką nuotaiką visiems. Linkime daug sėkmės X PLJKongreso organizaciniam komitetui, ruošiant ateinantį PLJKongresą.

Andrius Vaitiekūnas

Melbourno Liet. Jaunimo S-ga. Nuotrauką atsiuntė ALJS pirm. Vida Jokubaitytė.

• • •

Šiandien aš norėčiau pakalbėti su jumis apie savo įspūdžius iš praėjusio Kongreso, kuris birželio mėnesį įvyko Argentinoje.

Pirmiausia, norėčiau papasakoti kokiomis temomis per studijų dienas mes diskutavome. Pirmas ir, turbūt, įdomiausias iškilęs klausimas buvo tas, kad reikia vėl surasti naują kolektyvinį tikslą, kuris vėl sudomins jaunimą, kad mūsų jaunimo sąjungos turėtų svarbias politines kryptis.

Asta Banionytė, JAV LB VR įstaigos direktorė, kalbėjo, kad reikia raginti vietines valdžias dėl pagalbos Lietuvai stojant į NATO. Jos manymu, kiekvienos jaunimo sąjungos tikslas turi būti padėti Lietuvai įstoti į NATO.

Po Astos pranešimo atsirado kitų problemų ir ginčų, nes kiekviena LJS manė, kad turi kitokių problemų ir idėjų apie ateities veiklą. Pavyzdžiui, Amerikos, Kanados, Australijos ir Anglijos jaunimo sąjungos manė, kad didžiausia problema yra lietuvių kalbos nemokėjimas. Jaunimas daugiausiai kalbėjo tiktai angliškai ir kai kuriems buvo labai sunku suprasti lietuvių kalbą. Čia ir atsiranda problema: kaip LJSąjungos gali susirinkti į Kongresą ir pasidalinti savo problemomis apie organizacijas ir jų veiklą, jeigu daug kas nesupranta vienas kito? Aišku, galima viską išversti į anglų kalbą, bet tada iškyla tokie filosofiški klausimai, kaip pvz., ar mums galima sakyti, kad mes esame lietuviai, jeigu mes lietuvių kalbos nesuprantam ir kaip mūsų jaunimas iš visų pasaulio kraštų gali išsaugoti šį pagrindinį ryšį be lietuvių kalbos?

Tačiau jaunimo atstovai iš Rusijos, Moldovos, Baltarusijos ir Gruzijos manė, kad visos LJS turi turėti pareigą - išsaugoti Lietuvos nepriklausomybę, nes jų kraštai išgyvena panašias problemas kaip ir Lietuva. Pasidarė aišku, kad kiekviena LJS turi savarankiškai nuspręsti savo veiklos kryptį, nes kiekviena organizacija egzistuoja skirtingose aplinkybėse. Tačiau visi sutiko, kad lietuvių kalbos mokėjimas ir išsaugojimas yra svarbus visoms LJS organizacijoms.

Per sekančias tris dienas mes toliau diskutavome apie PLJS Statuto pakeitimus. Nors buvo daug ginčų ir pasiūlymų, tačiau Statuto pakeitimai tebuvo tik gramatiškai patikslinti. Skirtingas lietuvių kalbos supratimas labai apsunkino šį procesą. Be to, buvo nuspręsta, kad organizacijoms geriau pakeisti savo savarankiškus kraštų statutus, kitaip PLJS Statuto pakeitimai neatspindėtų realių kraštų problemų.

Noriu priminti, kad prieš šį Kongresą PLJS nustojo egzistuoti. Buvo duota suprasti, kad LJSąjungos negali egzistuoti be PLJS, kuri turėtų sujungti kiekvieną LJS ir kad ji turėtų veikti tarsi pasiuntinys tarp įvairių kraštų, apsikeičiant naujienomis ir informacija. Kadangi prieš tai išrinkta PLJS subyrėjo, mums teko išrinkti naują PLJS. Šiuo metu jos pirmininku yra Rimas Baliulis iš Vokietijos. Taip pat buvo patikslinta, kad aukščiausias PLJS tikslas yra palaikyti ryšius su kiekvienos šalies LJS.

Kaip žinote, delegatai iš Australijos dalyvavo kongrese dėl dviejų priežasčių: surasti bendraminčių ir pasidalinti problemomis, kaip išsilaikyti ir nenutraukti veiklos ateityje? Bet svarbiausia priežastis buvo noras suruošti sekantį Kongresą Australijoje. Nors atstovai iš Vokietijos taip pat labai stengėsi palenkti balsuojančius į savo pusę, dauguma balsavo už mus, nes mes buvome geriau pasiruošę. Buvom atsivežę marškinėlių pavyzdžius su mūsų nauja emblema ir kalbėjom apie mūsų naujai išrinktą Kongreso Organizavimo Komitetą, kuriam vadovauja Petras Šurna.

Kodėl Australijos Jaunimo Sąjunga nori suruošti sekantį Kongresą? Pirmiausia, galiu atsakyti, kad norime duoti mūsų Jaunimo Sąjungai tokį darbą, kuris sudomintų Australijos lietuvių jaunimą - norime, kad kuo daugiau jaunimo prisijungtų prie organizavimo proceso.

Visi svarbesni renginiai vyksta Amerikoje arba Europoje. Jaunimas iš Australijos visuomet dalyvauja tokiuose įvairiuose renginiuose, festivaliuose, kaip šokių ir dainų šventės, įvairūs kongresai ir t.t. Mes norėtume, kad iš kitų kraštų lietuviškas jaunimas atvyktų pas mus. Paskutinis Kongresas Australijoje įvyko 1988 metais - beveik prieš 10 metų!

Mes siūlome sekantį Kongresą suruošti 2000 - 2001 metų gruodžio ir sausio mėnesiais Melbourne ir Sydnėjuje. Programa bus sudaryta atskirai atstovams, dalyviams ir turistams.

Tai tiek aš norėjau papasakoti apie problemas, kurios buvo iškeltos per praėjusį Kongresą. Ateityje stengsimės jus informuoti apie tai kas vyksta mūsų veikloje. Ačiū už dėmesį. **(B. d.)**

Vida Jokubaitytė

ALB Sydnėjaus Apylinkės 1998 metų

PARENGIMŲ KALENDORIUS

Sausis
- 3 – 11 dienomis "Aušros" tunto stovykla.
- 18 d. Tėvynės Sąjungos Sydnėjaus skyriaus popietė.

Vasaris
- 15 d. Lietuvos Nepriklausomybės Minėjimas, ruošia Syd. Apyl. Valdyba.

Kovas
- 1 d. Sporto klubo "Kovas" metinis susirinkimas.
- 8 d. Kaziuko Mugė, ruošia Syd. Liet. Katalikų Kultūros D-ja.
- 15 d. Tėvynės Sąjungos Sydnėjaus Skyriaus popietė.
- 22 d. Literatūrinė popietė, ruošia Syd. Liet. Katalikų Kultūros D-ja.

Balandis
- 12 d. Velykos.

Gegužis
- 3 d. Motinos dienos minėjimas, ruošia Syd. Savaitgalio Mokykla.

Birželis
- 14 d. Gedulo ir Vilties diena, ruošia Jungtinis Baltų Komitetas.

Liepa
- 5 d. Lietuvos Valstybės šventė, ruošia Syd. Apylinkės valdyba.

Rugpjūtis
- 23 d. Sydnėjaus Apylinkės metinis susirinkimas, ruošia Syd. Apyl. V-ba.

Rugsėjis
- 20 d. "Mūsų Pastogės" popietė.

Spalis
- 11 d. Syd. Liet. Katalikų Kultūros D-jos popietė.
- 25 d. Sydnėjaus Skautų Židinys.

Lapkritis
- 1 d. Vėlinės.
- 1 d. Sporto Klubo "Kovas" narių susirinkimas.
- 8 d. Koop. Kredito D-jos "Talka" metinis susirinkimas.
- 15 d. Spaudos Sąjungos metinis susirinkimas.
- 22 d. Kariuomenės šventės minėjimas, ruošia LKVS-gos "Ramovė" Syd. skyriaus valdyba.

Gruodis

ALB Sydnėjaus Apyl. V-ba

SPORTAS

Sportas Adelaidėje

Berniukai iki 16 metų

Vytis - Arcane 34 : 20

Berniukai labai gerai žaidė - buvo nepaprastai karšta diena, o žaidė be pakeitimų ir pasiekė puikią pergalę. Taškus pelnė: T. Januškevičius - 13, A. Verbyla - 9, T. Pelgrave - 6, M. Waton - 4, A. McGee - 2.

Berniukai iki 10 metų

Vytis - CLG Eagles 11 : 14

Berniukai iki 12 metų

Vytis - Vipers 10 : 10

Taškus pelnė: S. Reilly - 6, D. Vaitkus - 2, John Delisio - 2.

Mergaitės iki 10 metų

Vytis – Burnside Bullets 17 : 6

Jaunosios mergaitės žaidė energingai, o narsioji Eglė Januškevičiūtė surinko net 10 taškų, o Emilija Ports - 1 ir Madelin Davis - 6.

Mergaitės iki 14 metų

Vytis - Blue Angels 14 : 22

Mergaitės turėjo sunkias žaidyne, buvo karšta diena, o žaisti teko su truputį vyresnėmis ir aukštesnio ūgio mergaitėmis. K. Longden ir B. Thompson pelnė po 5 taškus, Meecham - 2, L. Kubiliūtė - 2.

Vyties sportininkai ruošiasi į ateinančią Sporto šventę Sydnėjuje.

Linkiu sėkmės visiems dalyviams.

Edas

Kultūrinėse paraštėse

Užslėpti lobiai – jums!

Genovaitė Kazokienė

Grįžę iš Lietuvos daug kas sako: visur buvau, viską mačiau. Ar tikrai? Dažniausia, tai būna gimtųjų vietų ar giminių aplankymas, Aušros vartai ir Gedimino kalnas Vilniuje, Kaune – gal pilies griuvėsiai, gal Čiurlionio galerija, dar keletas bažnyčių, gal dar Palangos jūra, Birutės kalnas, Kryžių kalnas prie Šiaulių ir pan. Bet šį kartą aš norėčiau pakalbėti apie užslėptus lobius, pro kuriuos jūs praeinate nepastebėdami, nors jie visiems pasiekiami, visiem atviri. Ir tai yra, nenusigąskite, muziejai. Tai jie saugo praeities lobius, tai jiose yra sukaupta dokumentuota mūsų istorija: politinė, socialinė, kultūrinė ir meninė. Pasirinkimas priklauso nuo jūsų polinkių.

Lietuvoje yra masė muziejų, virš 300. Kiekvienas miestas turi savo muziejų, kuriame, gal būt, yra buitiniai daiktai iš vietinės istorijos ir visada rasite tenykščių įžymių žmonių dokumentaciją apie jų pasiekimus ir darbus. Mes visi žinome apie muziejus uždarose patalpose, bet yra muziejų po atviru dangum: tai akmenų muziejus ir nuostabioji Orvydų sodyba su didžiulėm skulptūrom, paslaptingais takeliais, apaugusiais natūraliais krūmais ir medeliais. Jie abu randasi Žemaitijoje ir abu sukurti pavienių asmenų, entuziastų bei energingų užsispyrėlių. Yra plačios apimties muziejų, atspindinčių ištisas epochas, yra ir siauresnių, specifiškų, daugiau atskleidžiančių vieno ar kelių įžymių žmonių darbus. Čia norėčiau pakalbėti apie muziejus iš abiejų grupių.

Muziejuje saugomi ir eksponuojami daiktai nuo pat akmens amžiaus - nuo paleolitinio laikotarpio. Jūs pamatysite kuokas, strėles, puodų šukes, žeberklų antgalius, kirvukus ir kaplius. Vėlesni radiniai jau žalvariniai. Skaitoma, kad 15 šimtmety pr. Kr. jau užsimezgė „tarptautinė“ prekyba su pietų kraštais ir lietuvių žemėse atsirado panašių žalvarinių dirbinių. Tačiau, mane labiausiai nustebino ankstyvesnės akmens amžiaus kuokos ir kirvukai, kurie labai panašūs į Naujosios Gvinėjos, Samoa ar Fiji salų ginklus. Vėl ir vėl stabteliu prie minties, kad kažkada žmonija turėjo gyventi kompaktiškai, vienoj vietoj, ir tik žemei skylant į atskirus kontinentus, skyrėsi ir žmonių grupės. Bet grįžtant į muziejų, matome, kad su sėsliu gyvenimu Lietuvos teritorijoje, atsiranda ištisi kapinynai su turtingom įkapėm: žalvariniais bei kauliniais papuošalais, su darbo ir medžioklės įrankiais, medžiotojo ar kario pentinais ir žirgų papuošalais.

Bet jei jums tie istorijos gabaliukai nieko nesako, pasisukite į kitą pusę, kur daiktai byloja apie naujuosius amžius. Ten - kryžiuočių šarviniai marškiniai, šarviniai šalmai, didžiuliai geležiniai kardai, į kuriuos žiūrėdama negalėjau atsistebėti: kokie tai turėjo būti vyrai, galintys juos pakelti ir jais operuoti! Ypač kad kariautojų šarvai neatrodo priderinti milžinam.

O jei ir tokie kariški dalykai neįdomauja, pažiūrėkit į religinę pusę: auksu siūti arnotai, aukso kielikai, vyskupų, karalių ir karalienių atvaizdai, paminklinės lentos, importuoti sidabro indai ir t.t.

Muziejaus direktorė p. Birutė Kulnytė ir fotografas - laureatas Vytautas Augustinas jo parodos atidaryme 1997 m.

Plačiausią ir įvairiausią medžiagą apie Lietuvą saugo Lietuvos nacionalinis muziejus Vilniuje, kuriam vadovauja direktorė p. Birutė Kulnytė. Muziejus yra Gedimino kalno papėdėje. Ir koks karališkas priėjimas! Koks karališkas vaizdas! Turistai, beskubėdami į Vilniaus katedrą ar į Gedimino pilį, to muziejaus nepastebi, o jis yra čia pat, tik truputį pasisukus į kairę, į Neries (Antakalnio) pusę, už to gražiojo parko. Ir man kilo tokia nedora mintis, kad tai būtų nuostabi vieta mūsų prezidentūrai: prieky - gražiai išplanuotas žalias parkas, o tada plačiai atsiveria ilgi balti rūmai, kurių fone, kaip nūras, stūkso Gedimino kalnas.

Jei jūs esate demokratiškiau nusiteikęs - prašom į 19 šimtmetį: baudžiauninių gyvenimas: jų grįčios ir kamaros, baudžiauninių plakimo lenta, kartuvių stulpas ir pan. Sustojus prie laisvųjų kaimo gyventojų, antrame aukšte yra labai gražiai inscenizuotų aukštaičių, žemaičių, dzūkų, suvalkiečių gyvenamųjų namų vidūs, su natūralaus dydžio modeliais, aprengtais to meto „tautiniais rūbais“. Čia ir vaikam įdomu pamatyti „tikrą seklyčią“, lopšį supančią močiutę, malančią ar verpiančią moterį ir kitas panašias buitinio gyvenimo akimirkas.

Bet nepriklausomybės laikotarpis tikriausiai visiems arčiausia širdies:

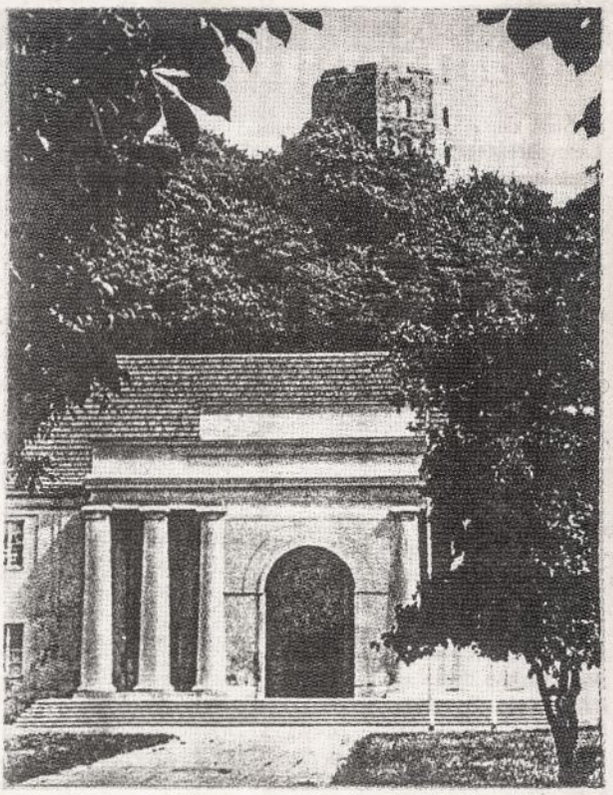

Įėjimas į Lietuvos nacionalinį muziejų

Nepriklausomybės Akto paskelbimas, geranoriškas šaukimas į kariuomenę, apsaugos dalinių sukūrimas, mūsų tautos žadintojų nuotraukos: Vinco Kudirkos, Jono Basanavičiaus, Jono Šliūpo, Motiejaus Valančiaus, Jono Bielinio,Maironio, Žemaitės, Vaižganto - visi ten yra. Ir, aišku, prezidentai: Antanas Smetona, Aleksandras Stulginskis, Kazys Grinius. Pašvęskite kiek laiko ir paskaitykite to meto šaukimus, pareiškimus, paliepimus, kad pamatytumėte savo akimis, kokia turtinga, kokia žodinga tada buvo lietuvių kalba. Ir palyginkite su dabartinių Lietuvos laikraščių kalba, kurią siaurina, niokoja, dergia laikraščių redaktoriai ir būriai jaunųjų žurnalistų.

Kadangi mane labiausiai domina liaudies skulptūra, ypač Rūpintojėlis, paprašiau p. direktorės mane įvesti į muziejaus saugyklas. Vai, kokia ten gausybė statulėlių! Viena už kitą įdomesnės. Iš kur visa tai? „Iš ateistinio muziejaus“ - atsakymas. Ir tada pirmą kartą gyvenime pajutau sąžinės griaužimą, kad neaplankiau to ateistinio muziejaus (iš principo), visai netikėdama, kad tai iš tikrųjų būta religinio muziejaus tik su ne visiem priimtinais „paaiškinimais“. Saugyklose p. Kulnytė labai išsamiai nušvietė įvairių apylinkių statulėlių ryškiausius bruožus, supažindino su iškiliųjų tautodailininkų darbais, pasiūlė pasinaudoti jų biblioteka ir net parūpino man reikiamų statulėlių puikias nuotraukas. Dar užklausė ar mačiau Vytauto Augustino nuotraukų parodą. Pasirodo, kad ji buvo visai netoli įėjimo. Ėjau ir praėjau, o kad nepraleisčiau tokios progos, p. direktorė vėl mane nusivedė atgal į muziejų. Ir tikrai, laiminga buvau žiūrėdama į tas nuotraukas, kurios užfiksuotavo to meto svarbiausius įvykius: Vilniaus grąžinimą, studentų džiaugsmingą siautėjimą, o vėliau - rusų tankų riedėjimą į Lietuvą, žydų sveikinimus su rožių puokštėmis. Vaiku būdama matydavau nuotraukoje tik „svarbiausią“ veikėją - tai pirmą raitelį, išdidžiai iškėlusį galvą, pirmoje eilėje žygiuojančius kareivius, nešančius plėvesuojančią trispalvę. Dabar jau matome ir šalia stovinčius, jų veido išraiškas, džiaugsmo ar susirūpinimo kupinus veidus. Vytautas Augustinas, Nepriklausomos Lietuvos pirmasis fotografas, garsinęs Lietuvą savo meniškom nuotraukom toli už Lietuvos ribų, šiais metais už nuopelnus buvo apdovanotas Gedimino ordinu ir atvyko iš JAV jo atsiimti jau gana linktelėjęs, lazdele pasiramsčiuodamas.

Taigi, buvo laikai, buvo dideli įvykiai. Bet p. Kulnytei visas gyvenimas yra istorija su dideliais įvykiais, kuriuos reikia uždokumentuoti ir tuos dokumentus saugoti ateičiai. Ji labai susidomėjusi mūsų, Australijos lietuvių, gyvenimu, nes mes jau turime virš pusšimčio metų savo lietuvišką istoriją, kurios Lietuva nepažįsta. Ir todėl visų ji prašo įvairiausių nuotraukų, gal ir tinkamų dokumentų. Juk veikė chorai, tautiniai šokiai, skautų bei sporto sąjungos, buvo lietuviškos mokyklos su mokiniais ir mokytojais, buvo komitetai su pirmininkais ir jų nariais, buvo pradėtos statybos, talkos, iškylos, minėjimai, sukaktuvės ir varduvės. Ir visi turi kokių nors nuotraukų, kurias visas sudėjus į krūvą išeitų didžiulė paroda. Muziejaus direktorė p. Kulnytė to ir trokšta: padaryti australišką parodą, o vėliau paskirti muziejuje atskirą skyrelį Australijos lietuviams ir jų veiklai.

Taip, mes turime Adelaidėje lietuvišką muziejų. Bet kokia jo ateitis? Nė vienas muziejus pasaulyje neišsilaiko iš savęs, net jei ir yra nustatyta įėjimo bilieto kaina. Muziejus - ne paprastas namas, už kurį reikia reguliariai mokėti savivaldybinius mokesčius. Muziejų reikia ir prižiūrėti: šildyti ar šaldyti, valyti eksponatus, saugoti juos ir svarbiausia - turėti žmonių tam darbui. Kaip jūs manote, ar daug mūsų anūkų turės noro ir „atliekamo“ laiko bei pinigų lietuviško muziejaus tvarkymui? Iš kur susidarys lėšos mūsų kartai išėjus?

Tokių tad minčių paskatinta ir kreipiuosi į Australijos lietuvius, perduodama Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorės prašymą: apsispręskit ir, paieškoję

Nukelta į 6 psl.

Kokia tikrai dabar yra Lietuva?

Jurgis Rubas

Šiais, kaip ir kitais metais, pasibaigus Lietuvoje vasarai, vėl mūsų spaudoje pasipylė straipsniai apie tėvynę aplankiusių tautiečių įspūdžius. Kaip visada, įspūdžiai įvairūs ir atspindi vizituotojo asmenybę, pažiūras ir asmeninę patirtį. Dauguma į Lietuvą vyksta aplankyti gimines bei senus draugus, pasižvalgyti, kas naujo tėvynėje po jo ar jos paskutinio vizito. Po tipiškai nuo 3 iki 6 savaičių trukusio apsilankymo, susidaro vienokia ar kitokia nuomonė apie savo gimtąjį kraštą, kuria keliautojas nori pasidalinti su Australijoje pasilikusiais tautiečiais.

Įdomu pasiskaityti tų, iš esmės, turistinių kelionių įspūdžius ir juos palyginti, tikintis susidaryti bendrą vaizdą apie gyvenimą šių dienų Lietuvoje. Tačiau, tai nėra lengva, nes tokiuose trumpuose apsilankymuose patirti įspūdžiai būna paviršutiniški, remiasi rašytojo asmenine patirtimi, kuri dažnai radikaliai skiriasi nuo kitų tuo pačiu metu Lietuvą lankiusių tautiečių patirties. Be to, mūsuose vyrauja tendencija iš kelių asmeniškai patirtų incidentų daryti bendras išvadas apie tą ar kitą Lietuvos gyvenimo aspektą. O tose išvadose neretai atsispindi ir keliautojo išankstinės nuostatos apie dabartinę Lietuvą - todėl vieniems atrodo, kad viskas dabar Lietuvoje gerai ir būtų nuodėmė ką nors kritikuoti, kiti linkę matyti tik visokias negeroves, nieko pozityvaus ar girtino. Tokie keliautojai mato tai, ką tikėjosi matyti.

Aš šįmet taip pat lankiausi Lietuvoje, susitikau su draugais ir giminėmis, bet tuo pačiu stengiausi susipažinti su dabartiniu gyvenimu mūsų tėvynėje, stebėti pokyčius, kurie įvyko po mano paskutinio apsilankymo 1993 metais. Sąmoningai stengiausi būti objektyvus ir nedaryti išvadų iš vieno ar dviejų pastebėtų atvejų, nelyginti visko su vakarietiškais standartais, prie kurių mes esame pripratę, stengiausi nepamiršti, kad Lietuva gyvena laisvėje dar tik 7 metus po 50 metų trukusios bolševikų okupacijos. Kalbėjausi su žmonėmis iš įvairių gyvenimo sluoksnių, išklausiau jų nuomones apie padėtį Lietuvoje. Vizito pabaigoje aplankiau senelių namus Vilniuje, kur šiuo metu gyvena nemažas skaičius ir užsienio lietuvių.

Pirmiausia, turiu pasakyti, kad Lietuva tikrai daug pasikeitė per paskutinius 4 metus, ypatingai iš išorės, ką pastebėjo visi, kurie aplankė Lietuvą po kelių metų pertraukos. Atsirado daug daugiau krautuvių, kavinių, restoranų, jie šviesni, geriau įrengti, geresnis aptarnavimas, didesnis valgių pasirinkimas. Krautuvės gražiau dekoruotos, vitrinos skoningai išpuoštos, o prekių pasirinkimas nepalyginamai didesnis, nei prieš 4 metus. Išskyrus maisto parduotuves, dauguma prekių importinės, arba pagamintos pasaulinių firmų padalinių Lietuvoje, naudojant lietuvių darbo jėgą. Klientų aptarnavimas parduotuvėse taip radikaliai nepasikeitė, kaip prekių asortimentas - daugumoje mano lankytų krautuvių pardavėjos buvo nepaslankios, nekreipė tinkamo dėmesio į laukiančius klientus ir buvo daugiau suinteresuotos tarpusavio pašnekesiais. Bet iš to nebandau daryti bendrų išvadų, nes joms padaryti reikia aplankyti daug daugiau parduotuvių įvairiuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose.

Taip pat Lietuvoje atsirado daug visokių remonto, „serviso" (aptarnavimo), asmeninių paslaugų firmų, kurių anksčiau nebuvo, ar bent jos savo paslaugų viešai nereklamavo. Keleriopai išaugo degalinių skaičius ir jos daugumoje jau vakarietiško stiliaus, su plačiu stogu ir krautuvėmis, kuriose galima nusipirkti įvairių smulkmenų. Vakarų Europoj ir Rytų Azijoj gaminti automobiliai zuja miestų gatvėmis, dažnai prasilenkdami su eismo taisyklėmis. Todėl pėstieji turi būti labai atsargūs norėdami pereiti skersai gatvę, net ir jiems pažymėtose perėjimo vietose. Čia reikia paminėti, kad vairuotojai Kaune važiuoja atsargiau ir mažesniu greičiu, negu Vilniuje - matyt todėl, kad Kaune gatvėse matosi daugiau kelių policijos, kuri griežčiau elgiasi su eismo taisyklių pažeidėjais. Tačiau, greitkelyje Vilnius - Klaipėda, kurį pervažiavau du kartus, mačiau iš viso tik dvi patruliuojančias policijos mašinas, todėl nenuostabu, kad didelė dauguma vairuotojų lekia bent 20 km per valandą greičiau, nei nustatyta riba. Todėl nesunku suprasti, kodėl rimtų autoavarijų skaičius Lietuvoje toks didelis (deja, neturiu paskutinių statistinių duomenų, bet tą problemą dažnai su širdgėla iškelia Lietuvos spauda).

Per ankstesnius apsilankymus Lietuvoje mane labai piktino viešųjų tualetų nešvara, kuri, mano ir kitų lankytojų nuomone, darė gėdą Lietuvai ir paliko labai blogą įspūdį užsienio turistams. Deja, po keturių metų padėtis nepasikeitė - viešieji tualetai tebėra nešvarūs. Bet jų dabar liko nedaug, nes dalis buvo uždaryti, o likusieji pakeisti apmokamais, su nuolatine prižiūrėtoja. Be to, visa eilė naujai atidarytų restoranų ir kavinių turi savo tualetus, kurie yra gana švarūs. Taigi, bendrai paėmus, padėtis pagerėjo, nes žymiai padidėjo procentas švarių tualetų.

Nemažai darbo per paskutinius kelis metus atlikta tvarkant Vilniaus ir Kauno senamiesčius. Atremontuota dauguma architektūrinę ar istorinę vertę turinčių pastatų, daug namų naujai perdažyti. Tas ypač pastebima Vilniuje, kur tikrai nesigailėta pinigų atnaujinti buvusius Menininkų rūmus, kurie dabar tapo Prezidentūra. Vilniaus universiteto pastatai

Lietuvos operos ir baleto rūmai Vilniuje

buvo atremontuoti ir perdažyti ruošiantis švęsti universiteto 400 metų jubiliejų 1979 metais. Apdailos ir gražinimo darbai buvo tęsiami ir po jubiliejaus. Restauruotos senos freskos, sukurta daug naujų meno kūrinių, kurie dabar puošia universitetą. Vilniaus universitete dabar studijuoja apie 10 000 studentų, iš kurių tik mažai daliai - geriausiai išlaikiusiems įstojamuosius egzaminus - nereikia mokėti už mokslą. Universitete studijuoja ir nemažas skaičius užsieniečių - dauguma jų studijuoja lietuvių kalbą ir Lietuvos istoriją. Noriu pabrėžti, kad Vilniaus senamiestis dabar tikrai gražiai atrodo ir patraukia nemažą skaičių užsienio turistų, kurie atvyksta pavieniui ir grupėmis. Gaila tik, kad miesto savivaldybei pritrūko pinigų sutaisyti šaligatvius - jie pilni duobių, kuriose po lietaus susirenka ir laikosi vanduo, darosi sunku praeiti. Taip pat, miesto vaizdą gadina visokio plauko elgetos, pradedant vaikais ir baigiant paliegusiomis senutėmis bei invalidais, kurie turistui iš Vakarų tikrai palieka nemalonų įspūdį.

Būdamas Vilniuje, aplankiau ir unikalų Gerontologijos ir reabilitacijos centrą (senelių namus) Jeruzalės kvartale, Kalvarijų gatvėje, kuriame tuo metu gyveno 130 senesnio amžiaus žmonių. Tuose, kaip man sakė, moderniausiuose senelių namuose Lietuvoje, jau kuris laikas gyvena ir apie 20 užsienio lietuvių iš JAV ir Kanados. Apie tuos senelių namus mūsų spaudoje jau buvo rašyta, bet manau, kad kai kuriems mūsų tautiečiams bus įdomu sužinoti daugiau informacijos. Namai pastatyti šiek tiek toliau nuo gatvės, prie mažo šilelio ir susideda iš vieno ir dviejų kambarių butų su pilnu aptarnavimu. Visi butai yra su atskiru tualetu, dušu arba vonia, šaldytuvu ir atskiru balkonu. Centre yra bibilioteka, kino ir sporto salės.

Centras buvo pastatytas 1979 metais, sovietinės santvarkos elitui. Jį aptarnauja apie 60 žmonių personalas, įskaitant gydytojus ir medicinos seseris. Medicinos personalas suteikia pirmąją pagalbą staigaus rimto susirgimo atveju, kol pacientas bus nuvežtas į netoliese esančią ligoninę, taip pat padeda susidoroti su smulkiais negalavimais. Visi gyventojai gauna pilną maistą (3 kart per dieną), kurį gali valgyti valgykloje arba savo bute. Tačiau, ne visi centro gyventojai vienodai traktuojami. Užsienio lietuviai, kuriems vieno kambario butas su visu išlaikymu kainuoja 385 JAV doleriai mėnesiui (dviejų kambarių butas 495 JAV doleriai mėnesiui) gauna geresnį ir įvairesnį maistą, jų butai naujesni, apstatyti geresniais baldais, negu vietinių gyventojų, kurie už vieno kambario butą su aptarnavimu ir maistu moka tik 250 litų per mėnesį. Aišku, to neužtenka padengti centro išlaikymo išlaidų, kurių didesnę dalį finansuoja valstybė. Man ten lankantis, visi butai buvo užimti arba rezervuoti. Tačiau, vienas pastato sparnas buvo remontuojamas; užbaigus remonto darbus, atsiras daugiau butų. Kaip supratau, priimant į centrą naujus gyventojus, pirmenybė teikiama užsienio lietuviams (nesunku suprasti kodėl!).

Yra akivaizdu, kad Lietuva per paskutinius kelis metus žymiai pasikeitė. Pašalinti bolševikinės okupacijos simboliai, atstatytos bažnyčios, vienuolynai, istoriniai paminklai, pastatyta daug naujų paminklų okupantų aukoms, daug naujų gyvenamųjų namų, komercinių pastatų, senieji atremontuoti, perdažyti. Privatizavus daugumą pramonės ir prekybos įmonių, produkcija pradėjo augti, suklestėjo įvairių rūšių komercinė veikla. Tai matosi pasivaikščiojus po bet kurį Lietuvos miestą ir patvirtina statistikos biuleteniuose skelbiamus duomenis. Bet ar pasikeitė Lietuvos žmonės, jų įpročiai ir galvosena? Į tą klausimą daug sunkiau atsakyti. Mano nuomone, vyresniosios kartos galvosena mažai tepasikeitė. Tokią nuomonę susidariau po pasikalbėjimų su įvairaus amžiaus, luomo ir išsilavinimo žmonėmis, po apsilankymų valstybinėse įstaigose, po išklausymo daug vietinių radijo laidų bei televizijos programų. Žmonių nuostatos įvairiais klausimais atsiskleidžia ir skaitytojų laiškuose laikraščių redaktoriams, kurių daug teko perskaityti bevartant didžiųjų Lietuvos dienraščių puslapius. Daugelis šiuolaikinės Lietuvos žmonių, kaip ir anksčiau, nesaikingai vartoja alkoholį, tesirūpina tik savimi, nepasitiki valdžia ir jos institucijomis, yra abejingi augančiam nusikalstamumui, stokoja pilietinės atsakomybės jausmo.

Per neseniai pravestas nuomonių apklausas bent du trečdaliai apklaustųjų atsakė, kad jie mokesčių nemokėjimo ir kyšių davimo bei ėmimo nelaiko nusikaltimais. Nors toks didelis procentas taip galvoja ir, reikia manyti, pagal tai elgiasi, nors per Lietuvos sienas masiškai plaukia kontrabanda, kaštuojanti Vyriausybei kasmet dešimtis milijonų dolerių, Lietuvos ekonomika vis tik progresuoja, nors gal ir ne taip sparčiai, kaip norėtųsi. Vilties ateičiai duoda jau nemažai Vakarų pasaulio mačiusi ir iš jo pasimokiusi jaunoji karta, kuri vaidina vis svarbesnį vaidmenį šalies gyvenime. •

Užslėpti lobiai ...

Atkelta iš 5 psl.

albumuose ir dėžutėse senų ir naujų nuotraukų, vaizduojančių kokią nors veiklą arba kokį nors įvykį, nusiųskite sekančiu adresu:

Lietuvos nacionalinis muziejus
Direktorei p. Birutei Kulnytei
Arsenalo 1
2001 Vilnius
Lithuania - Lietuva

Prašymas jokiu būdu nereiškia konkurencijos Adelaidės lietuvių muziejui. Kiekvienas muziejus yra lobių lobis ir jį sudaryti užtrunka ilgi metai. Tačiau visi pripažinsite, kad tikrai reikia įkurti Australijos lietuvių gyvenimo atšvaistus ir pačioj tėvynėj. Tai ir parodytų mus kitoj šviesoj: dirbančius Lietuvai, puoselėjančius lietuvybę tolimiausiame žemės kampe.

(Bus daugiau)

A. a. Gesinė Laurinonienė

(1907.12.10 – 1997.11.21)

Nesulaukus 90 metų, ligos iškankinta, Gesinė Laurinonienė mirė Canberros ligoninėje lapkričio 21 d.. Gesinė gimusi Vokietijoje, netoli Hamburgo, sodininko šeimoje. Karo metu ten dirbo jos būsimasis vyras Edvardas. Jie pamilo vienas kitą ir 1952 metais jis pasikvietė Gesinę į Canberrą. Tais pačiais metais kun. P. Bačinskas juos sutuokė ir jų 45 metų vedybinis gyvenimas buvo gražus ir pavyzdingas. Šeimos nesusilaukė, bet a.a. Gesinė labai mylėjo vaikus ir, bendrai, ji buvo su kiekvienu maloni ir draugiška, todėl turėjo daug draugų lietuvių ir kitų tautybių tarpe, kurių apie 80 atėjo į jos laidotuves. Lapkričio 27 d., po gedulingų apeigų, kurias atlaikė liuteronų pastorius David Wundersitz St. Peter's bažnyčioje, Reid, jos palaikai buvo sudeginti Gungahlin krematoriume. Canberros lietuvių bendruomenės vardu atsisveikino su Velione panelė J. Grigonytė, o draugų vardu - L. Budzinauskas.

Liūdesyje liko ją mylintis vyras Edvardas ir jos sesuo Frida Vokietijoje. Dalyvavusieji laidotuvėse buvo pakviesti šermenims į Lietuvių Klubą.

Ilsėkis ramybėje. **L. B.**

A. a. Aga Stepanienė

Po ilgos ir sunkios ligos gruodžio 7 d. vienoje Canberros ligoninėje mirė visuomenininkė a.a. Aga Stepanienė, 87 metų amžiaus. Laidotuvės įvyks Adelaidėje gruodžio 11 d., ketvirtadienį. Ilsėkis ramybėje! **"M.P." inf.**

Paminklas ant a.a. Elytės Nagienės kapo

Gautame iš Lietuvos laiške rašoma apie buvusios sydnėjiškės a.a. Elytės Nagienės mirties metines (1929.10.10 - 196.11.9), įvykusias 1996 m. lapkričio 9 d. Metinių mišias atlaikė kun. R. Kalnietis. Po to Vyžuonų kapinėse pašventintas a.a. Elytei Nagienei skirtas paminklas.

Metinėse dalyvavo labai daug tautiečių ir gausi Nagių bei Kizelių giminė. (Vien gedulinguose pietuose svečių buvę geerokai virš 100). Giedojo „Lietuvos" ansamblio dainininkai.

Paminklą ir vietą kapinėse, dar gyva būdama, išsirinko pati Velionė, sužinojusi, kad serga nepagydoma vėžio liga.

Našlys Pranas Nagys dabar nuolatinai gyvena Utenoje, nors turi butą ir Vilniuje. Domisi lietuvių gyvenimu Australijoje, tad prenumeruoja „Mūsų Pastogę", kuri jį išsamiai informuoja kas vyksta pas šio kontinento lietuvius. **B. Ž.**

Elytės Nagienės kapas Vyžuonų kapinėse

† Mūsų mirusieji †

A.a. Teofilius Amber – Umbražiūnas

Teofilis Amber – Umbražiūnas

Tai buvęs ilgalaikis Sydnėjaus gyventojas. 1994 m. su žmona Brone persikėlė nuolatiniam gyvenimui į Lietuvą. Apsigyveno Klaipėdoje, kur gyvena sesuo Milda ir brolis Romualdas (irgi miręs šiais metais). Ištikus infarktui jis mirė 1997 m. rugsėjo 24 d.

Teofilius gimė 1922 m. lapkričio 13 d. pasiturinčių ūkininkų šeimoje, Tverečiaus valsčiuje, Švenčionių apskrityje, lenkų okupuotoje Vilniaus krašto dalyje. Pasitraukus iš Lietuvos, kaip ir dauguma to amžiaus lietuvių, buvo įjungtas į vokiečių prievartinę tarnybą. Po karo Vokietijoje įstojo į Baltikausko vadovaujamą lietuvių inžinerijos kuopą prie amerikiečių kariuomenės. Iš ten emigravo į Australiją.

Sydnėjuje su žmona Brone pagarsėjo auginamomis orchidėjomis, kurias eksportavo į Ameriką, Vokietiją ir kitur. Jų orchidėjų žiedais neretai puošėsi spaudos balių, klubų, chorų bei įvairių organizacijų ruošiami vakarai, minėjimai. Teofilius rėmė lietuvišką veiklą, spaudą, Lietuvos laisvinimą. Jaunystėje daug sportavo, žaidė krepšinį, tinklinį, stalo tenisą, rėmė sporto klubą „Kovas".

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, jo norai sugrįžti į Lietuvą išsipildė. Kad ir sėdėdamas ratukuose, po insulto, pasiekė tėvynę. Ten giminių apsuptas ir globojamas turėjo laimės pasidžiaugti savo gražiame name.

Velionis pašarvotas buvo namie. Čia jį aplankė giminės, prieteliai. Iš Australijos atvyko brolis Bronius iš Toowoombos, Pranas Nagys, taip pat persikėlęs gyventi į Lietuvą. Gražiomis giesmėmis ir žodžiais išlydėtas iš namų. Po pamaldų, kapinėse susirinkus šimtinei artimųjų, atsisveikinimo kalbas pasakė vienas iš giminaičių ir ilgametis draugas Pranas Nagys. O Klaipėdos viešbutyje, gedulingų pietų metu, žodį tarė jo sesuo Milda.

Netekome dar vieno australiečio, karštai mylėjusio Lietuvą. Jį priglaudė Klaipėdos kapinių žemelė. Liko liūdesy žmona Bronė, sesuo Milda, brolis Bronius ir visi giminaičiai. Ilsėkis ramybėje.

Pranas

A. a. Agotai Stepanienei

mirus, jos sūnų dr. Antaną Stepaną ir šeimą giliai užjaučia

Canberros Lietuvių Klubo Valdyba ir nariai

A.†A. Ronald Howe

sincerest condolences to his son Geoffrey, daughter-in-law (Puzaite), and granddaughter Belinda Howe

Canberra Lithuanian Community Association

A.†A. Onai Čipkuvienei

po ilgos ligos Tėvynėje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame jos seseriai Cecilijai Protienei, jos šeimai ir artimiesiems Lietuvoje.

Bronė ir Stepas Jarembauskai

A.†A. Gesinei Laurinonienei

mirus, jos vyrą Edvardą ir artimuosius giliai užjaučia

Canberros Lietuvių Klubo Valdyba ir nariai

A.†A. Gesinei Laurinonienei

mirus, giliausią užuojautą jos vyrui Eduardui reiškia

Canberros lietuvių pensininkai – "Paguoda"

A.†A. Gesinei Laurinonienei

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame vyrui Eduardui Laurinoniui

Canberros Lietuvių Bendruomenės Sąjunga

PADĖKA

Dėkoju Canberros tautiečiams, skaitlingai dalyvavusiems mano mylimos žmonos a.a. Gesinės laidotuvėse ir pareiškusiems man asmeniškai užuojautą mano liūdesio ir skausmo valandoje.

Edvardas Laurinonis

INFORMACIJA

Melburno "Džiugo" tunto skautų stovykla

vyks 1998 m. sausio 3 - 10 dienomis "Treetops" skautų stovykloje (Riddells Creek, 40 km. nuo Melburno). Mokestis - 80 dolerių. Padieniui - 20 dolerių. Registracija ir mokestis bus priimami per Tunto sueigą lapkričio 30 dieną Lietuvių namuose.

Visi skautai ir besidomintys skautavimu mielai laukiami.

Tuntininkas s. Povilas Kviecinskas
(tel. 03 9744 4270)

Sydnėjaus "Aušros" tunto vasaros stovykla rengiama Camp Coutts, Waterfall 1998 m. sausio 3 - 11 dienomis. Vienam asmeniui pilnas stovyklavimo laikas kainuos 70 dolerių, stovyklausiantiems trumpiau - 1 diena kainuos 10 dolerių.

Skautus, kurie negalės stovyklauti, kviečiame apsilankyti šeštadienį, sausio 10 - ąją - svečių dieną.

Dėl informacijos galite kreiptis pas v. sk.v.sl. Dainą Šliterytę, 40B Fiddens Wharf Rd., Killara 2071. Tel. (02) 9498 2571.

Daina Šliterytė

PADĖKA

Tėvynės Sąjungai (Vytauto Landsbergio rėmimo vajui) aukojo (penktas sąrašas):

Petras Arminas NSW $ 50 ir R. Kaunienė Vic. $ 50.

Rėmėjams nuoširdžiai dėkojame.

Vytautas Doniela, TS Syd. sk. pirm.

Prašom nepamiršti užsimokėti „Mūsų Pastogės" prenumeratą.

INFORMACIJA

"Mūsų Pastogės" Kalėdinis Vakaras

Kaip praeitų metų gale, taip ir šiemet kviečiami "Mūsų Pastogės" – buvę ir dabartiniai darbuotojai su antrosiomis pusėmis praleisti vakarą savo tarpe pabendraujant, pasidžiaugiant metų bėgyje atliktais darbais leidžiant laikraštį.

Programoje – "M.P." leidėjų ir bendradarbių šventiniai linkėjimai, vakarienė (kurią dėl nestiprios "M.P." finansinės padėties, kaip ir ankstesniais metais, prašysime svečius apsimokėti pačius; **Kaina $ 15** – kepsnys, kava ir pyragas)

Susitikimas – vakarienė įvyks **gruodžio 18 d. 18 val.** vakaro Lietuvių Klube, Bankstowne. Apie savo dalyvavimą skambinkite redakcijai **iki gruodžio 17 d. tel. (02) 9790 3233.**

Visų lauksime atvykstant!

LB Spaudos Sąjungos Valdyba

Pakeliamas "Mūsų Pastogės" metinis prenumeratos mokestis

Kaip dauguma "M.P." skaitytojų žino, prenumeratos mokestis padengia tik apie pusę (šiemet 53%) leidimo išlaidų. Kitos lėšos surenkamos iš apmokamų skelbimų, aukų, metinės loterijos ir palikimų. Tokiai padėčiai tęsiantis, mažėjant atsarginiam kapitalui, o išlaidoms kylant, su apgailestavimu turime pranešti, kad **nuo 1998 m. sausio 1 d. "Mūsų Pastogės" metinė prenumerata bus $ 50.** Atitinkamai pakeliama prenumerata ir skaitytojams užsienyje. (Tos pačios apimties latvių savaitraščio prenumerata šiuo metu yra $ 80, o estų – $ 60.) Pakeliamas mokestis ir už "M.P." talpinamas **užuojautas, kurios dabar kainuos $ 20.** Skelbimų kaina pasilieka ta pati. Prenumeratos mokesčio pakėlimas neliečia skaitytojų, jau užsimokėjusių sekančių metų prenumeratos mokestį.

L.B. Spaudos Sąjungos Valdyba dėkoja "M.P." skaitytojams ir rėmėjams už paramą, be kurios Bendruomenės laikraštis nepajėgtų išsilaikyti.

L.B. Spaudos S-gos Valdyba

Lietuvos Respublikos konsulato Adelaidėje pranešimas

Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų balsavimo reikalu

LR konsulo sudaryta balsavimo komisija praneša LR piliečiams, kad Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimai Adelaidėje įvyks **1997 m. gruodžio 21 d.**, sekmadienį, Lietuvių Namuose, 6 Eastry St., Norwood, SA , 5067. Balsavimas vyks posėdžių kambaryje **nuo 12.30 iki 3 val. po pietų.**

Balsuoti gali Lietuvos Respublikos piliečiai, turintieji galiojantį Lietuvos pasą.

J. Jonavičius, Garbės konsulas

Kviečia Melbourno lietuvius

Kviečiame Melbourno ir apylinkės lietuvius apsilankyti į Naujų Metų sutikimo pobūvį, įvyksiantį Melbourno Lietuvių Namuose. Prašome atsinešti savus užkandžius. Gros įrašų muzika. Užsisakant stalus, kreiptis:

Z. Augaitis, tel. (03) 9889 4721, arba į baro vedėją N. Kairaitienę, namų tel. (03) 9842 3403.

Įėjimas aukomis. Pradžia 8 val. vakaro.

Melbourno Lietuvių Klubo Valdyba

IEŠKO

Paieškomas **Juozas Ruzgas**, išvykęs iš Tauragnų. Gyveno Australijoje. Jis pats, artimieji ar žinantieji apie jį, prašomi atsiliepti: **Nijolė Zabukienė, Kęstučio 4 – 9, Utena 4910, Lithuania – Lietuva, arba praneškite "M.P." redakcijai.**

Skanėstai Kalėdoms ir N. Metams !

HERRINGS (Whole, mildy salted)
Product of Far East Russia, $ 16.00 per 5 kg Tin.
SALMON: From Norway, New Zealand, Tasmania
Random size sliced and 500 g off-cuts.
CAVIAR: From America, Japan and Tasmania

M&N Belonogoff - Delicatessen - 691 Punchbowl Road, Punchbowl 2196, (Next to KFC) Tel. (02) 9759 2749.

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS
Funerals of Distinction
17 RAILWAY PDE., FAIRFIELD, N. S. W.
Tel. 724 5408. Veikia 24 valandas per parą.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16 - 18 East Terrace, BANKSTOWN,
Tel. (02) 9708 1414, faksas (02) 9790 3233.

Linksmų Kalėdų Švenčių ir laimingų 1998-jų metų

Sydnėjaus Lietuvių Klubo nariams, jų šeimoms ir visiems bendruomenės nariams linki

Sydnėjaus Lietuvių Klubo direktoriai ir tarnautojai

KLUBAS ATIDARYTAS

Pirmadieniais –	5.00 – 10.30 val. vakaro
Antradieniais –	klubas neveikia
Trečiadieniais –	5.00 – 10.30 val. vakaro
Ketvirtadieniais –	5.00 – 11.00 val. vakaro
Penktadieniais –	5.00 – 12.00 val. nakties
Šeštadieniais –	12.00 dienos – 1.00 val. ryto
Sekmadieniais –	12.00 dienos – 10.00 val. vakaro

KALĖDINIAI SVEIKINIMAI

(organizacijų ir privačių tautiečių) bus spausdinami sekančiame "Mūsų Pastogės numeryje. Norintieji talpinti savo kalėdinius sveikinimus, prašomi juos perduoti **Redakcijai** telefonu:

(02) 9790 3233 ne vėliau antradienio ryto, t.y. gruodžio 16 d.

Red.

Let's have a PARTY
THE comedy musical EXTRAVAGANZA
Wall to wall hits from the 50's to the 80's
Rock till you drop - laugh till you stop
AMBER'S
5 Star food, service, dancing and fun at
THE HOTTEST, NEWEST ENTERTAINMENT RESTAURANT
Entrance from security carpark to venue at 16a East Terrace Bankstown
Book at 9526 8257 Mon to Fri 8.30am - 5.30pm or Ticketek 9266 4800

AUKOS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDUI

Per mūsų įgaliotinį Geelonge Adolfą Obeliūną gauta:

A. a. Feliksui Andrikoniui

mirus, vietoj gėlių aukojo:

po $ 50 – M. Andrikonienė (285), V. Aukštiejus (560) ir P. Varanka + M. J. Kristensen;

po $ 30 – Geelongo Lietuvių B-nės Valdyba (1050);

po $ 20 – Braželio šeima (250), V. Breneizeris (60), L. ir S. Bungardai (365), D. ir S. Grey, M. Davalga (90), J. Divatale, A. Jomantas, A. Jančiauskienė (210), S. ir J. Lipšiai (30), J. Manikauskas (560), V. Mačiulis (130), A. ir S. Obeliūnai (1175), V. Salovėjus (375), S. Šutas (245), O. Šrederis (475), J. ir K. Starinskai (345) ir G. ir S. Valaičiai (50);

Po $ 10 – V. Čerakavičius (365), A. Krupa, P. Papreckas (80), M. Skrupskienė (15), R. Skėrienė (190);

Po $ 5 – A. Mykolaitienė (50).

Valdybos vardu dėkoju už aukas.

Vincas Ališauskas,
AL Fondo iždininkas

Kūčių plotkelės Sydnėjaus tikintiesiems

Kūčių plotkeles, kurios savo laiku buvo siuntinėjamos parapijiečiams mūsų kapelionų, nebus siuntinėjamos į namus. Šiemet jas užsakė kun. Povilas Martūzas ir jas galima gauti bažnyčioje prieš lietuviškas pamaldas, pas Danutę Ankienę arba Lietuvių klube. Būsime dėkingi už auką, kurios padengs jų pagaminimo išlaidas. **Parapijos komitetas**

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga
Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 2200
Redaktorius Bronius Žalys. ❄ ❄ ❄ Redakcijos ir administracijos telefonas (02) 9790 3233
Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Prenumerata metams $ 45 Užsienyje paprastu paštu $60 N. Zelandijoje oro paštu $ 75
Užsienyje oro paštu $ 100